

The Knowledge of Herisian Female about the Cervical Cancer and Pap Smear in 2012

Khadijeh Keshavarzian*, Zahra Barzegari

Health Center of Heris, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz

Received: 13 Jun, 2013 Accepted: 5 Aug, 2013

Abstract

Background and Objectives: Cervical cancer is the most prevalent cancer and leading cause of death among women in most developing countries. Pap smear has been recognized as a simple screening for diagnosis of infections and pre-cancerous changes. This study intends to evaluate the level of awareness and knowledge of Herisian females regarding the cervical cancer and Pap smear.

Materials and Methods: The present descriptive study was conducted on 333 married women, visiting the health treatment centers of Heris, East Azarbayjan. Data were obtained through a questionnaire that was made up and its validity and reliability was assessed.

Results: One hundred and twenty eight of women with the age of 15< years old were aware of cervical cancer (38.4%) and 203 were unaware (61%). The percent of women referring for pap smear test was 49.8 (half of participants) and the other half didn't get this test.

Conclusion: Regarding the low level of awareness (61%) about the cervical cancer among women in this region and the appropriate performance, it seems that vast educational programs are required to be run in order to promote the level of awareness and knowledge in women and their performance in order to prevent the cervical cancer.

Keywords: Knowledge, Practice, Pap smear, Cervical cancer

*Corresponding author:

E-mail: Keshavarzian.heris@gmail.com

مقاله پژوهشی

آگاهی و عملکرد زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس در مورد سرطان دهانه رحم و پاپ اسمیر

خدیجه کشاورزیان: مرکز بهداشت شهرستان هریس، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران، نویسنده رابط:

E-mail: Keshavarzian.heris@gmail.com

زهرابزرگری: مرکز بهداشت شهرستان هریس، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

دریافت: ۹۲/۳/۲۳ پذیرش: ۹۲/۵/۱۴

چکیده

زمینه و اهداف: سرطان دهانه رحم، شایع ترین سرطان و عمده ترین عامل مرگ و میر زنان در کشورهای در حال توسعه می باشد. به منظور کاهش تلفات، پاپ اسمیر یک روش غربالگری ساده، برای تشخیص عفونت و جستجوی تغییرات پیش سرطانی می باشد. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین آگاهی و عملکرد زنان منطقه هریس در مورد سرطان دهانه رحم و پاپ اسمیر انجام شد.

مواد و روش ها: این مطالعه توصیفی در سال ۱۳۹۱ بر روی ۳۳۳ زن متاهل ۱۵ ساله و بالاتر مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس انجام شد. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود که توسط زنان تکمیل شد. روایی و پایایی پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت. داده ها پس از گردآوری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS (نسخه ۱۶) و آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: ۱۲۸ نفر (۳۸/۴٪) افراد در مورد سرطان دهانه رحم آگاهی داشتند و ۲۰۳ نفر (۶۱٪) در مورد این بیماری آگاهی نداشتند. ۴۹/۸٪ از زنان (تقریباً نیمی از آنان)، یکبار تست پاپ اسمیر را انجام داده بودند و نیمی دیگر این تست را انجام نداده بودند.

نتیجه گیری: با توجه به عدم آگاهی اکثریت زنان (۶۱ درصد) این منطقه و عملکرد نسبتاً مطلوب آنان، به نظر می رسد اجرای برنامه های آموزشی وسیع به منظور افزایش سطح آگاهی، دانش و بهبود عملکرد زنان در پیشگیری از بروز بیماری سرطان دهانه رحم ضروری باشد.

کلید واژه ها: آگاهی، عملکرد، پاپ اسمیر، سرطان دهانه رحم

مقدمه

۱۳۷۹ از بین ۷۵۳۱ مورد ثبت سرطان، ۱۹۱ مورد مربوط به سرطان دهانه رحم بوده است. همچنین ۵۳۰ نفر در سال ۱۳۸۵، ۶۰۰ نفر در سال ۱۳۸۶، و ۶۶۳ نفر در سال ۱۳۷۸ به سرطان دهانه رحم مبتلا شدند. این آمار بیانگر افزایش نسبتاً شدید این بیماری می باشد (۳-۶). سرطان مهاجم دهانه رحم به دلیل دارا بودن یک دوره طولانی قبل از تهاجم، در دسترس بودن برنامه غربالگری مناسب و درمان موثر ضایعات اولیه، به عنوان یک سرطان قابل پیشگیری شناخته شده است (۷). پاپ اسمیر یک روش غربالگری ساده و ارزان، بدون درد و قابل اعتماد جهت تشخیص عفونت و سرطان دهانه رحم و جستجوی تغییرات پیش سرطانی در بیماران می باشد (۸). بنابراین با توجه به شیوع بالای سرطان دهانه رحم در

سرطان دهانه رحم، شایع ترین سرطان و عمده ترین عامل مرگ و میر زنان در کشورهای در حال توسعه می باشد. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی، عامل ۲۵٪ مرگ و میرهای زنان، تومورهای بدخیم است که ۱۸٪ آنها، به علت سرطان دهانه رحم می باشد (۱). این بیماری هفتمین سرطان شایع و ششمین علت مرگ و میر ناشی از بدخیمی در زنان بوده و در مناطقی از آفریقا، هند، امریکای جنوبی و مرکزی، جنوب و جنوب شرق آسیا، اولین تا دومین سرطان شایع دستگاه تناسلی زنان می باشد. هر سال نزدیک به ۵۰۰ هزار نفر در سطح دنیا به این بدخیمی مبتلا شده و ۲۰۰ هزار نفر فوت می کنند (۲). اداره مبارزه با بیماریهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران اعلام می دارد که در سال

مصاحبه در مراکز، برای افراد بی سواد توسط پژوهشگر (با خواندن و توضیح سوالات برای فرد) و برای افراد باسواد، توسط خود زنان تکمیل گردید. همزمان با تکمیل پرسشنامه، برای هر فرد پرونده بهداشتی موجود در مراکز از کارکنان بهداشتی درخواست و توسط پژوهشگر، نتیجه تست پاپ اسمیر (سالم، التهاب خفیف، التهاب متوسط و شدید) زنانی که این تست را انجام داده بودند و در پرونده بهداشتی آنان نیز موجود بود مورد بررسی قرار گرفت.

افراد مورد مطالعه بر اساس نمره ای که از پرسشنامه کسب کردند در دو سطح: آگاهی و عدم آگاهی، انجام یا عدم انجام تست پاپ اسمیر قرار گرفتند. برای تعیین روایی مطالعه، از ۵ نفر اساتید صاحب نظر درخواست همکاری شد و اصلاحات پیشنهادی در پرسشنامه اعمال گشت. جهت تعیین پایایی، ابتدا یک مطالعه پایلوت بر روی ۳۰ نفر از زنان واجد شرایط در یکی از مراکز بهداشتی درمانی به صورت تصادفی انجام شد. در مطالعه پایلوت، پایایی درونی مربوط به پرسشنامه تعیین و ضریب آلفای کرونباخ با مقدار ۰.۸۷٪ در حد قابل قبول تایید گشت. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری spss (نسخه ۱۶) و آمار توصیفی صورت گرفت.

یافته‌ها

بر اساس نتایج این مطالعه، میانگین سنی افراد مورد مطالعه، 47.2 ± 8.2 سال بود. ۹۱ نفر (۲۷/۳٪) افراد بی سواد، ۹۲ نفر (۲۷/۶٪) افراد تحصیلات ابتدایی، ۵۵ نفر (۱۶/۵٪) تحصیلات راهنمایی، ۷۳ نفر (۲۱/۹٪) تحصیلات دبیرستان و ۲۲ نفر (۶/۶٪) افراد تحصیلات دانشگاهی داشتند. از نظر وضعیت سلامتی، ۲۳۶ نفر (۷۰/۹٪) افراد سالم و ۳۳ نفر (۹/۹٪) افراد دارای التهابات دهانه رحم بودند. از کل ۲۳۱ نفر استفاده کننده روش مدرن پیشگیری از بارداری، ۱۲۴ نفر (۵۳/۶٪) افراد از روشهای هورمونی پیشگیری از بارداری استفاده می کردند.

در بررسی اطلاعات مربوط به آگاهی و عملکرد زنان نسبت به بیماری سرطان دهانه رحم و تست پاپ اسمیر مشخص شد که ۳۸/۴٪ از زنان مورد مطالعه، در مورد سرطان دهانه رحم آگاهی داشتند و ۶۱٪ از زنان آگاهی نداشتند همچنین ۴۹/۸٪ از زنان، تست پاپ اسمیر را حداقل یکبار انجام داده بودند و ۴۹/۸٪ انجام نداده بودند.

کشورهای در حال توسعه و روند رو به افزایش آن در کشور ایران و نقشی که روشهای غربالگری در تشخیص زودرس این سرطان و مرگ و میر ناشی از آن دارند و با توجه به نقش آگاهی و نگرش بر عملکرد زنان، مطالعه حاضر با هدف تعیین آگاهی و عملکرد زنان منطقه هریس در مورد سرطان دهانه رحم و پاپ اسمیر در سال ۱۳۹۱ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی - مقطعی در سال ۱۳۹۱ بر روی ۳۳۳ زن مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس انجام شد. معیارهای مورد بررسی شامل: سکونت در شهرستان هریس، متاهل بودن، داشتن سن بالای ۱۵ سال، داشتن سلامت روحی و روانی بود. نحوه جمع آوری نمونه ها بدین ترتیب بود که از کلیه مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس (۱۰ مرکز) به عنوان جامعه مورد مطالعه استفاده شد. جهت انتخاب افراد از هر مرکز از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. بدین نحو که برای جمع آوری اطلاعات از هر مرکز، ۲ روز زمانی در نظر گرفته شد و کلیه زنان واجد شرایط در این مدت، به عنوان حجم نمونه مرکز مربوطه انتخاب شد. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده شد. پرسشنامه شامل ۳ بخش بود: بخش اول شامل: چند سوال مربوط به ویژگیهای فردی (سن، تحصیلات)، وضع سلامتی، سابقه ابتلا به سرطان دهانه رحم در خود و فامیل درجه یک و روش پیشگیری، بخش دوم: سوالات ارزیابی آگاهی که شامل ۷ سوال در زمینه نقش عوامل موثر در بروز سرطان دهانه رحم (نقش سابقه خانوادگی، چاقی، رژیم غذایی پرکالری، وضع اقتصادی پایین، شرکای جنسی، ازدواج در سنین پایین، مصرف داروهای هورمونی) بود. (در صورت پاسخ بلی به حداقل یکی از سوالات، فرد آگاهی داشته و نمره یک و در صورت پاسخ خیر، عدم آگاهی و نمره صفر تعلق می گرفت). بخش سوم: شامل یک سوال در زمینه عملکرد (انجام تست پاپ اسمیر حداقل یکبار) بود (در صورت پاسخ بلی، نمره ۱ و پاسخ خیر، نمره صفر تعلق می گرفت). روش کار بدین صورت بود که پژوهشگر، به همه مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس مراجعه و برای زنانی که واجد معیارهای ورود به مطالعه بودند پرسشنامه تکمیل می کرد. قبل از تکمیل پرسشنامه، اهداف مطالعه برای زنان واجد شرایط توضیح داده شد و پس از کسب رضایت از آنان، پرسشنامه از طریق

جدول ۱: سطح آگاهی و عملکرد زنان در مورد سرطان دهانه رحم و پاپ اسمیر بر اساس سن و تحصیلات

متغیر	سن		بی سواد	۳۰ و بالاتر	۲۵-۲۹	۲۰-۲۴	۱۵-۱۹
	راهنمایی	دبیرستان					
آگاهی دارند	۴/۸۳	۱۴/۵۰	۴/۲۲	۲۴/۳۱	۶/۳۸	۷/۵۹	۰/۳
آگاهی ندارند	۱۱/۸۸	۷/۵۵	۲۳/۲۶	۳۹/۸۱	۱۲/۷۶	۶/۳۸	۲/۴۳
انجام تست پاپ اسمیر	۹/۰۳	۷/۲۲	۱۵/۹۶	۳۹/۸۱	۷/۹۰	۲/۸۳	۰
عدم انجام تست پاپ اسمیر	۷/۲۲	۱۴/۷۵	۱۱/۴۴	۲۵/۲۲	۱۱/۲۴	۱۰/۹۴	۲/۷۳

بحث

آنان را در مورد بیماری سرطان دهانه رحم تغییر داده تا عملکرد مطلوبی از نظر پیشگیری از بروز التهابات دهانه رحم و به تبع آن سرطان دهانه رحم حاصل گردد.

نتیجه‌گیری

با توجه به عدم آگاهی اکثریت زنان این منطقه در مورد بیماری سرطان دهانه رحم و عملکرد نسبتاً مطلوب آنان برای انجام تست پاپ اسمیر نسبت به آگاهی، این تحقیق، افزایش آگاهی زنان در مورد این بیماری را از طریق برگزاری کلاسهای آموزشی با کمیت و کیفیت بیشتر در مراکز، ضروری می‌داند تا عملکردهای مطلوبی هم از نظر انجام تست پاپ اسمیر و هم در پیشگیری از بروز التهابات دهانه رحم و بیماری سرطان دهانه رحم حاصل گردد.

محدودیت های تحقیق

با توجه به اینکه اکثریت زنان مورد مطالعه در این تحقیق بی سواد بودند، تکمیل پرسشنامه برای این گروه با کمک پژوهشگر انجام می‌گرفت.

تقدیر و تشکر

از همکاری صمیمانه جناب آقای دکتر مهامین ریاست محترم شبکه بهداشت و درمان شهرستان هریس و همکار محترم واحد آمار و سایر همکاران مرکز بهداشت شهرستان که در تنظیم این مقاله ما را یاری نموده اند تقدیر و تشکر بعمل می‌آید.

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر که به منظور تعیین آگاهی و عملکرد زنان مراجعه‌کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهرستان هریس در مورد سرطان دهانه رحم و تست پاپ اسمیر انجام شد، اکثر افراد مورد مطالعه، از آگاهی لازم در مورد این بیماری برخوردار نبودند که با نتایج مطالعه انجام گرفته توسط صدیقی و همکاران، در یکی از کلینیک‌های بیماریهای زنان در شهر تهران مشابهت داشت. چراکه در این مطالعه نیز آگاهی زنان در مورد بیماری سرطان دهانه رحم اندک بود (۹).

همچنین مطالعه حاضر نشان داد که عملکرد زنان برای انجام تست پاپ اسمیر در حد نسبتاً مطلوبی بود که با نتایج مطالعه انجام گرفته توسط جلالوندی، در درمانگاههای شهر اراک همخوانی داشت. بطوریکه در این مطالعه، ۴۹/۶٪ زنان، تست پاپ اسمیر را انجام داده بودند (۱۰). در این میان لازم به توضیح است که عملکرد زنان این منطقه برای انجام تست پاپ اسمیر، نسبت به میزان آگاهی آنها در حد نسبتاً مطلوبی بود که با نتایج مطالعه سلطان احمدی و همکاران (۲۰۱۰) که بیشترین علت عدم مشارکت زنان در برنامه غربالگری دهانه رحم را، عدم آگاهی عنوان کرده اند همخوانی نداشت (۱۱). که از این عدم همخوانی می‌توان چنین استدلال نمود که در مطالعه حاضر، اکثریت زنان طبق برنامه روتین کشوری سلامت مادران و بنا به درخواست کادر بهداشتی و بدون دریافت آموزشهای لازم و داشتن آگاهی کافی در مورد این بیماری و تست پاپ اسمیر، اقدام به انجام تست پاپ اسمیر کرده‌اند. بنابراین این تحقیق، برگزاری کلاسهای آموزشی با کمیت و کیفیت بیشتر در مورد عوامل موثر در بروز سرطان دهانه رحم و راههای پیشگیری از آن به زنان را ضروری می‌داند تا با افزایش آگاهی زنان، نگرش

References

1. Alam M, Mohamad-Aalizadeh S. [Knowledge, attitude and practice of home health care workers in the province Pap smear]. *Med J Hormozgan Uni Med Sc* 2006; 5(4): 379-386. (Persian).
2. Lotfinejad Sh. *Pap Smear*. 1st ed. Uremia, Uremia Medical University Publishing, 2006; 1-3. (Persian).
3. Iranian center for control and prevention. *Cancer Registration in Iran*. Tehran, Ministry of Health, 2000. (Persian).
4. Iranian center for control and prevention. *Cancer Registration in Iran*. Tehran, Ministry of Health, 2006. (Persian).
5. Iranian center for control and prevention. *Cancer Registration in Iran*. Tehran, Ministry of Health, 2007. (Persian).
6. Iranian center for control and prevention. *Cancer Registration in Iran*. Tehran, Ministry of Health, 2008. (Persian).
7. Krivak THC, McBroom JW, Elkas JC. Cervical and Vaginal Cancer. In: Berek JS, editors. *Novak's Gynecology*. 13th ed. Philadelphia, Williams and Wilkins, 2002; 1199-1232.
8. Mirzakhani K, Jahani Shoorab N. [Cervical cancer screening and Pap smedr][Article in Persian]. *Sokhangostar* 2005; 65-71. (Persian).
9. Sadighi J, Vahdani nia M-S, Khodabandeh A, Jarvandi F. [Cervical Cancer: Knowledge of Women and the Effect of Educational Materials]. *Payesh* 2004; 1: 29-38. (Persian).
10. Jalalvandi M, Khoda doostan M. [Investigating of Knowledge, and Practice of Married women about Pop Smear]. *IJN* 2005; 18(41- 42): 139-144. (Persian).
11. Abedian Z, Dor Mohammadi M. [Investigating Awareness, Attitude and Practice of Women Who Referred to Health Centers of Mashhad City toward Pop Smear]. *IJOGI* 2012; 15(36): 22-28. (Persian).